

ΠΑΙΔΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

ΕΙΔΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Β' ΤΑΞΗ ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΟΥ 2^{ΟΥ} ΕΠΑ.Λ.
ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ

Υποομάδα 2 «ΟΙ ΦΡΑΟΥΛΙΤΣΕΣ» με θέμα «Ποια είναι τα υλικά,
τα είδη χρωμάτων, οι μέθοδοι και οι τεχνικές που χρησιμοποιούν τα
μικρά παιδιά στο σχέδιο;»

Οκτώβριος 2012 - Μάιος 2013

«Οι φραουλίτσες» με θέμα «Ποια είναι τα υλικά, τα είδη χρωμάτων, οι μέθοδοι και οι τεχνικές που χρησιμοποιούν τα μικρά παιδιά στο σχέδιο;»

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ:

- ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗ ΓΕΩΡΓΙΑ
- ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ
- ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ
- ΚΑΡΙΝΑ ΝΕΡΤΙΛΑ
- ΚΑΛΑΜΒΟΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ:

- ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΕ 18.33
- ΣΥΡΙΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΕ 18.33

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την υπεύθυνη και Πρόεδρο της Παπαχριστοπούλειου Δημοτικής Βιβλιοθήκης του Δήμου Ήλιδας κα Εύη Πάλλα και τον υπεύθυνο ζωγράφο του τμήματος ζωγραφικής κ. Kristo Derfin Hasa, για την ξενάγηση στο χώρο και την επίδειξη διάφορων υλικών και τεχνικών ζωγραφικής.

Περιεχόμενα

1.	Πρόλογος	5
2.	Στόχοι	5
3.	Μέθοδος – Τεχνική	5
4.	Πόροι, υλικά, εξοπλισμός	6
5.	Ερευνητικό ερώτημα	6
6.	Κυρίως Εργασία.....	6
6.1.	Κατηγορίες Χρωμάτων	6
6.2.	Είδη ζωγραφικής	10
6.3.	Είδη χρωμάτων	11
6.4.	Επιφάνειες ζωγραφικής	15
6.5.	Τεχνικές ζωγραφικής	17
7.	Δραστηριότητες	23
7.1.	Δραστηριότητα 1	23
7.2.	Δραστηριότητα 2	23
7.3.	Δραστηριότητα 3	24
8.	Επίλογος	25
9.	Βιβλιογραφία	26
10.	Παράρτημα	27

1. Πρόλογος

Η ομάδα μας ανέλαβε να βρει πληροφορίες για τα χρώματα, τα υλικά και τις τεχνικές ζωγραφικής. Μπήκαμε στο διαδίκτυο, βρήκαμε βιβλιογραφία σχετική με το θέμα μας και την επεξεργαστήκαμε. Βρήκαμε ποικιλία υλικών που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε σε αυτήν την ηλικία και πολλές τεχνικές ζωγραφικής.

2. Στόχοι

- Να μάθουμε να δουλεύουμε σε ομάδες, να συνεργαζόμαστε, να ανταλλάσουμε ιδέες, να δημιουργούμε κάτι καινούριο και να ερευνούμε. Να ανεχόμαστε ο ένας τον άλλο και να διαπραγματευόμαστε διαφορετικές απόψεις.
- Να μάθουμε «Ποια είναι τα ήδη των χρωμάτων, τα υλικά και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται στην προσχολική ηλικία».

3. Μέθοδος – Τεχνική

Καταιγισμός ιδεών

Συζήτηση

Έρευνα πεδίου

Πειραματική μέθοδος - Καλλιτεχνικές συνθέσεις

Βιβλιογραφική έρευνα - Άρθρα

Χρήση Διαδικτυακών βάσεων

Διδακτική Επίσκεψη

4. Πόροι, υλικά, εξοπλισμός

- Φωτοτυπικό χαρτί
- Είδη αρχειοθέτησης (ντοσιέ – φάκελοι)- CD
- Η/Υ – εργαστήριο πληροφορικής
- Οθόνη, μηχανή προβολής-φορητός υπολογιστής
- Τέμπερες, δακτυλομπογιές, μαρκαδόροι, νερομπογιές, κάρβουνο
- Πινέλα, κεριά, καλαμάκια, σκοινάκι.

5. Ερευνητικό ερώτημα

«Ποια είναι τα υλικά, τα είδη χρωμάτων, οι μέθοδοι και οι τεχνικές που χρησιμοποιούν τα μικρά παιδιά στο σχέδιο;»

6. Κυρίως Εργασία

6.1. Κατηγορίες Χρωμάτων

Ένα ορισμένο ερέθισμα στο ορατό φάσμα δημιουργεί πάντα το αίσθημα ορισμένου χρώματος. Το αντίθετο όμως δεν ισχύει. Το αίσθημα ενός χρώματος μπορεί να αναπαραχθεί από ποικίλα ερεθίσματα. Αυτό οφείλεται στην ανικανότητα του ματιού να αναλύει το ερεθίζον φώς στο φάσμα συχνοτήτων του.

Απλά χρώματα ονομάζουμε τα χρώματα που παράγονται από αυστηρή μονοχρωματική ακτινοβολία.

Σύνθετα είναι αυτά που δημιουργούνται από πολλές συχνότητες.

Τα χρώματα χωρίζονται σε κατηγορίες:

- 1) **Βασικά** (κόκκινο, κίτρινο, μπλε) είναι τα χρώματα που δεν μπορούν να δημιουργηθούν από άλλα χρώματα.

- 2) **Συμπληρωματικά ή δευτερεύοντα** είναι αυτά που προκύπτουν από την ανάμιξη των βασικών χρωμάτων ανά δυο σε ίσες ποσότητες α) μωβ που προκύπτει από την ανάμιξη κόκκινου και μπλε β) πράσινο που προκύπτει από την ανάμιξη κίτρινου και μπλε γ) πορτοκαλί που προκύπτει από την ανάμιξη κόκκινου και κίτρινου.

- 3) **Αντίθετα:** κάθε συμπληρωματικό χρώμα έχει **αντίθετο** εκείνο το βασικό που δεν συμμετέχει στην ανάμιξη του για την δημιουργία του. Έχουμε 3 ζευγάρια αντίθετων χρωμάτων:

α) μωβ-κίτρινο

β) πράσινο-κόκκινο

γ) πορτοκαλί-μπλε

4) **Τριτεύοντα** είναι τα χρώματα που προκύπτουν από της αναμίξεις των δευτερευόντων χρωμάτων. α) μωβ+ πορτοκαλί β) μωβ+ πράσινο γ) πράσινο+ πορτοκαλί.

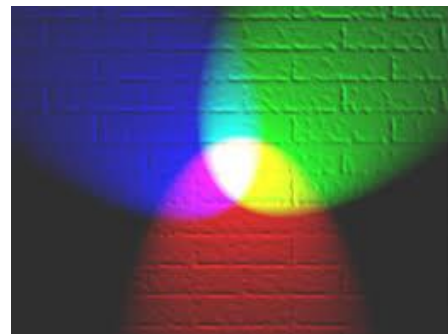
3. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΛΛΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

Από την ανάμιξη των τριών βασικών και των τριών συμπληρωματικών χρωμάτων παίρνουμε όλα τα άλλα χρώματα.

Παρακάτω βλέπουμε μερικά παραδείγματα:

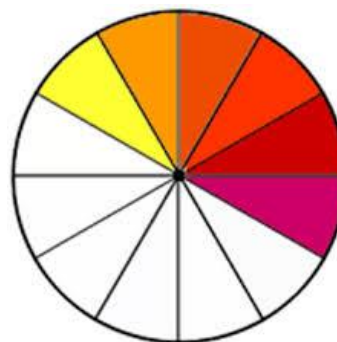
5) **Αρμονικά ή συγγενικά** είναι αυτά που προκύπτουν από την ανάμιξη ενός συμπληρωματικού με μια απόχρωση ενός από τα βασικά (π. χ γαλάζιο+ πράσινο).

6) **Ουδέτερα** είναι τα χρώματα που προκύπτουν είτε από την ανάμιξη των τριών βασικών σε διαφορετικές αναλογίες, είτε από την ανάμιξη των ζευγαριών των συμπληρωματικών χρωμάτων. Τα ουδέτερα χρώματα είναι α) γκρι (κόκκινο+ κίτρινο+ μπλε περισσότερο) β) καφέ (κόκκινο περισσότερο+ κίτρινο+ μπλε) γ) μπεζ (κόκκινο+ κίτρινο περισσότερο+ μπλε)

7) **Θερμά** χρώματα είναι το κίτρινο, το κόκκινο και όλες οι αποχρώσεις που προκύπτουν από τις αναμίξεις τους, όπως το πορτοκαλί. Τα θερμά χρώματα δίνουν την αίσθηση ότι απλώνουν σε μια επιφάνεια. Διεγείρουν την κυκλοφορία του αίματος και προκαλούν μια μικρή αύξηση της θερμοκρασίας του σώματος.

8) **Ψυχρά** χρώματα είναι το μπλε, το πράσινο και όλα τα άλλα που προκύπτουν από τις αναμίξεις τους, όπως το μωβ. Τα ψυχρά χρώματα δίνουν μια αίσθηση συρρίκνωσης και κατάληψης μικρότερου χώρου σε μια επιφάνεια. Έτσι ένα περιβάλλον στο οποίο κυριαρχούν οι αποχρώσεις του μπλε, προκαλεί ηρεμία, μειώνεται η κυκλοφορία του αίματος και πέφτει ελαφρώς η θερμοκρασία του σώματος.

Θερμά και ψυχρά χρώματα

6.2. ΕΙΔΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

- 1) πινέλα- σπάτουλες
- 2) φιξατίφ- βερνίκια
- 3) κασετίνες/ πινελοθήκες/ ποδιές
- 4) μπλοκ σχεδίου
- 5) παλέτες
- 6) βερνίκια
- 7) κάρβουνα ζωγραφικής – μολύβια ζωγραφικής – γραφίτες
- 8) υλικά προετοιμασίας
- 9) μελάνια καλλιγραφίας
- 10) πινακίδες ελευθέρου σχεδίου hardboard

- 11) πασπαρτού
- 12) τέμπερα
- 13) καμβάς – τελάρο ζωγραφικής
- 14) ακρυλικά
- 15) ειδικά μπλοκ
- 16) ξυλομπογιές ζωγραφικής
- 17) παστέλ
- 18) βοηθητικά ζωγραφικής
- 19) χρώματα ζωγραφικής
- 20) καβαλέτα ζωγραφικής
- 21) χαρτιά ζωγραφικής
- 22) μπλοκ για παστέλ
- 23) μπλοκ ακουαρέλας

6.3. ΕΙΔΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

Τα πρώτα χρώματα παρασκευάστηκαν εδώ και χιλιάδες χρόνια από πετρώματα, χώμα, φυτά, έντομα, κοχύλια. Αυτά τα υλικά τα άλεθαν μέχρι να γίνουν σκόνη και μετά τα ανακάτευαν με μια συνδετική ουσία, όπως το αυγό, το κερί, το ρετσίνι για να δέσει το χρώμα επάνω στη ζωγραφική επιφάνεια. Μετά, το διέλυαν με νερό ή λάδι και ήταν έτοιμο για χρήση.

Τα χρώματα που χρησιμοποιούμε σήμερα χωρίζονται σε 2 βασικές κατηγορίες, ανάλογα με το υλικό που έχουν ως βάση: τα υδροχρώματα και τα ελαιοχρώματα.

1. **Υδροχρώματα** : με υδάτινη βάση που διαλύονται και καθαρίζονται με νερό.

α) **Τέμπερες** : οι τέμπερες που κυκλοφορούν σε υγρή μορφή, σκόνη ή πάστα και αφού διαλυθούν σε νερό, δουλεύονται με πινέλα πάνω σε χαρτόνι ή χαρτί.

β) **Ακουαρέλες** (νερομπογιές) : που κυκλοφορούν σε σωληνάρια και πλακέτες και δουλεύονται με πολύ βρεγμένο πινέλο ή σφουγγάρια σε πολύ απορροφητικό χαρτί, για να συγκρατείται το χρώμα. Όταν οι ακουαρέλες αναμιγνύονται με νερό, τα χρώματα γίνονται διάφανα.

γ) **Μελάνια ζωγραφικής** : τα μελάνια ζωγραφικής αραιώνονται και αυτά με νερό και δουλεύονται, όπως οι ακουαρέλες, είναι διάφανα χρώματα που με τον καιρό ξεθωριάζουν.

δ) **Ακρυλικά** : τα ακρυλικά χρώματα αραιώνονται με νερό και χρησιμοποιούνται πηχτά ή αραιωμένα. Δουλεύονται με πινέλα και στεγνώνουν πολύ γρήγορα. Κυκλοφορούν σε σωληνάρια ή βαζάκια.

ε) **Πλαστικό χρώμα** : είναι παχύρρευστο και αραιώνεται με νερό. Κυκλοφορεί σε τενεκεδένια κουτιά και δουλεύεται με πινέλο. Το ακρυλικό και το πλαστικό χρώμα είναι αδιαφανείς μπογιές και καλύπτουν οποιαδήποτε επιφάνεια.

στ) **Μαλακά και σκληρά παστέλ :** μαλακά και σκληρά παστέλ, όπου έχουν ως μέσο συγκόλλησης την κόλλα από καουτσούκ. Τα μαλακά παστέλ έχουν ελάχιστη ποσότητα συνδετικής ύλης και γι' αυτό σπάζουν εύκολα, δίνουν όμως έντονα και ζωηρά χρώματα. Ένα είδος μαλακού παστέλ είναι η κιμωλία.

Τα σκληρά παστέλ έχουν λεπτόκοκκη σύσταση, μπορούν να ξυστούν και να γίνουν μυτερά, είναι ανθεκτικά και μας δίνουν την δυνατότητα να ζωγραφίσουμε κρατώντας τα σε πλάγια θέση.

ζ) **Δακτυλομπογιές :** που φτιάχνονται από χρώματα, σκόνες και κόλλα. Οι δακτυλομπογιές είναι κατάλληλες για ζωγραφική με τα δάκτυλα και με όλη την παλάμη. Η ανάμειξη των χρωμάτων γίνεται πάνω στο χαρτί ή μέσα στην παλάμη μας. Έχει το πλεονέκτημα ότι μας φέρνει σε άμεση επαφή με το υλικό.

2.Ελαιοχρώματα : έχουν ως βάση συνήθως το λάδι, το λινέλαιο ή το οινόπνευμα γι' αυτό διαλύονται και καθαρίζονται με καθαρό οινόπνευμα ή νέφτι .

α) **Μαρκαδόροι :** με μύτη από τσόχα, που χρησιμοποιούνται είτε σε χαρτί και χαρτόνι είτε σε γυάλινες και πλαστικές επιφάνειες.

β) **Λάδια** : τα λάδια μπορούμε να τα βρούμε είτε σε διάφανη είτε σε ματ μορφή, τα οποία δουλεύονται με πινέλα ή σπάτουλα πάνω σε μουσαμά και κυκλοφορούν σε σωληνάρια σε μορφή πάστας. Τα λάδια αργούν να στεγνώσουν.

γ) **λαδοπαστέλ, κεροπαστέλ** : δουλεύονται, σε χαρτί και μπορούν να απλωθούν με τα δάχτυλα ή να δουλευτούν συρόμενα με όλη τους την πλάγια επιφάνεια.

δ) **ξυλομπογιές** : Οι γνωστές σε όλους μας ξυλομπογιές (ο όρος αυτός δεν υπάρχει κανονικά, η σωστή ονομασία είναι χρωματιστά μολύβια) είναι το πρώτο υλικό που χρησιμοποιήσαμε όταν ξεκινήσαμε να ζωγραφίζουμε στα νηπιακά μας χρόνια.

ε) **χρώματα σμάλτου**: σε διαφανή ή αδιαφανή μορφή. Για όλα τα είδη χρωμάτων υπάρχουν στεγνωτικά , σταθεροποιητικά και γυαλιστά βερνίκια , είτε σε υγρή μορφή , που απλώνονται , είτε σε μορφή σπρέι.

6.4. Επιφάνειες ζωγραφικής

.α) Φελλός

.β) Γλασέ

γ) Μεταλλιζέ

δ) Τσόχα

ε) Οντουλέ

στ). Κάνσον

6.5. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

A) Με υδροχρώματα

A1) **Πουαντιγισμός:** τα παιδιά βουτούν μπατονέτες σε αραιωμένη τέμπρα, δακτυλομπογιά ή άλλο υδροχρώμα και ζωγραφίζουν με αυτές αποτυπώνοντας βούλες. Μπορούν να φτιάξουν βούλες και με πινέλο, κάνοντας μια σύνθεση. Μια παραλλαγή αυτής της τεχνικής είναι το «άνοιγμα» της βούλας χαράζοντας πάνω σε αυτή με μια οδοντογλυφίδα.

A2) **Βρεγμένο χαρτί:** τα παιδιά βρέχουν με νερό χρησιμοποιώντας χοντρό πινέλο ή με ένα σφουγγαράκι το χαρτί τους και μετά ζωγραφίζουν πάνω σε αυτό με πινέλο, με τα δάχτυλα τους ή με βαμβάκι. Το αποτέλεσμα είναι εκπληκτικό, το χρώμα απλώνεται ομοιόμορφα παντού και το ένα χρώμα μπαίνει μέσα στο άλλο, χωρίς να φαίνονται οι διαχωριστικές γραμμές των ενώσεών τους. Είναι εντυπωσιακό να ρίχνεις μια κηλίδα χρώματος στο βρεγμένο χαρτί και να βλέπεις πως αυτόματα ανοίγει και διαχέεται στο χαρτί. Εάν σε βαμμένο υγρό χαρτί, πετάξεις πιτσιλιές διαφορετικού χρώματος, τη μια πάνω στην άλλη, θα έχεις ένα πίνακα με τα πιο παράξενα λουλούδια. Ενώ, αν βάλεις δύο κηλίδες διαφορετικού χρώματος δίπλα-δίπλα σε βρεγμένο χαρτί, θα δεις τις κηλίδες να ενώνονται και να μπαίνει η μια μέσα στην άλλη, καθώς το χρώμα διαχέεται στο χαρτί.

A3) Δημιουργία αφής:

1) **Πιπίλισμα**: σε βαμμένες επιφάνειες, πιτσιλάμε με οδοντόβουρτσα σταγόνες χρώματος ή πιτσιλάμε με το πινέλο χτυπώντας το με ένα μολύβι, για να φτιάξουμε σταγόνα.

2) **Αλατοζωγραφική**: ρίχνουμε αλάτι πάνω σε υγρό, βαμμένο ή ζωγραφισμένο χαρτί, πριν ακόμη στεγνώσει η ζωγραφιά. Το αλάτι απορροφά το νερό και κολλάει πάνω στη ζωγραφιά. Όταν στεγνώσει, δίνει την εντύπωση χιονισμένου τοπίου. Η τεχνική αυτή, που ονομάζεται αλατοζωγραφική, γίνεται καλύτερα πάνω σε μη απορροφητικό χαρτί, για να διατηρηθεί ο κρύσταλλος του αλατιού. Το αποτέλεσμα αυτής της τεχνικής διαφέρει, ανάλογα με την πυκνότητα των κρυστάλλων του αλατιού. Δοκιμάστε με ψιλό και χοντρό αλάτι, για να δημιουργήσετε διαφορετικές υφές στη ζωγραφιά σας!

3) **Ζωγραφική με άμμο και κόλλα**: αφού τελειώσει η ζωγραφιά μας, πριν στεγνώσει, την πασπαλίζουμε με άμμο. Αν έχει στεγνώσει, βάζουμε λίγη κόλλα εκεί, που θέλουμε να κολλήσει η άμμος.

4) **Διαδοχικές στρώσεις χρώματος** για την δημιουργία υφής: σε ένα χαρτί ζωγραφίζουμε με αραιωμένο υδρόχρωμα και από πάνω περνάμε μια στρώση από κερί ή σχεδιάζουμε με κερί πάνω σε ένα φόντο βαμμένο με υδρόχρωμα. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αντί για κερί, λαδοπαστέλ. Το λάδι και το νερό δεν αναμειγνύονται και έτσι σχηματίζονται κηλίδες ή γραμμές ή αυτό που σχεδιάζουμε με το κερί ή το λαδοπαστέλ . Αν επαναλάβουμε άλλη μια φορά τη διαδικασία και μετά σκουπίσουμε ελαφρά την επιφάνεια με χαρτί κουζίνας, δημιουργείτε η εντύπωση πινελιών. Εάν χαράξουμε την ζωγραφιά μας, αφαιρείται η στρώση του υδροχρώματος πάνω από κερί αφήνοντας άσπρα αποτυπώματα. Η τεχνική αυτή είναι πολύ ενδιαφέρουσα από πλευράς αποτελέσματος και δίνει πολλές ευκαιρίες στα παιδιά για πειραματισμό και παρατήρηση.

5) **Ζωγραφική με κερί και υδρόχρωμα**. Ζωγραφίζουμε με κερί σε άσπρο χαρτί και από πάνω περνάμε αραιωμένο υδρόχρωμα. Στα σημεία που έχουμε ζωγραφίσει με κερί, το υδρόχρωμα δεν κολλάει και έτσι έχουμε μια λευκή ζωγραφιά σε χρωματιστό φόντο.

6) **Ζωγραφική με χρώμα αραιωμένο με κόλλα**. Αραιώνουμε το υδρόχρωμα με νερό και κόλλα, σε αναλογία 2/1. Με αυτό το μίγμα μπορούμε να ζωγραφίσουμε είτε κατευθείαν στο χαρτί είτε πάνω σε φόντο που έχουμε βάψει με αραιωμένο υδρόχρωμα. Τα χρώματα της ζωγραφιάς μας είναι πιο πλούσια και η κάθε πινελιά διατηρείται αυτούσια.

7) **Ζωγραφική με υδρόχρωμα και σαπούνι**: ζωγραφίζουμε βουτώντας το πινέλο στο υδρόχρωμα και τρίβοντας το σε σαπούνι. Έτσι το χρώμα μας γίνεται παχύρευστο και συγκρατείται το χρώμα στο πινέλο. Μια παραλλαγή αυτής της τεχνικής, που δίνει ανάγλυφες ζωγραφιές, είναι η ζωγραφική με σαπούνι σε μορφή σκόνης , αραιωμένο με υδρόχρωμα. Αναμειγνύουμε σαπούνι-σκόνη ή νιφάδες με αρκετά αραιωμένο υδρόχρωμα όταν σχηματιστεί ένας πολτός σε κρεμώδη μορφή, ζωγραφίζουμε σε χοντρό χαρτί η χαρτόνι με πινέλο ή με τα δάχτυλα. Οι ζωγραφιές μας, όταν στεγνώσουν, θα είναι ανάγλυφες και με πολλά ζωηρά χρώματα. Μπορούμε να ζωγραφίσουμε σε σκούρο χαρτόνι, μόνο με σαπούνι, χωρίς να έχουμε ρίξει υδρόχρωμα.

8) **Με υδρόχρωμα και νέφτι**: ζωγραφίζουμε με υδρόχρωμα και από πάνω περνάμε μια στρώση νέφτι. Θα δούμε ότι το υδρόχρωμα απωθείται από το νέφτι που είναι λιπαρό, με αποτέλεσμα να έχουμε μια εικόνα με ραβδώσεις.

- **Ζωγραφική με χλωρίνη**: ζωγραφίζουμε με χλωρίνη πάνω σε χρωματιστό χαρτόνι. Η χλωρίνη ξεβάφει το χρώμα και εμφανίζεται η ζωγραφιά μας.

A4) Ζωγραφική με διάφορα υλικά: ζωγραφίζουμε με οδοντόβουρτσες, με οδοντογλυφίδες, με χτένες και βούρτσες, με βαμβάκι, με κλαδιά, με φτερά, κ.α. βουτώντας τα σε πυκνό υδρόχρωμα.

A5) Ζωγραφική με απομόνωση σχεδίων: πάνω σε ένα χαρτί κολλάμε χαρτόνια με διάφορους σχηματισμούς. Μετά πιτσιλάμε ή βάφουμε τα κενά και απομακρύνουμε τις χαρτοταινίες. Τα σχέδια με τις χαρτοταινίες ξεχωρίζουν μέσα στο βαμμένο ή πιτσιλισμένο φόντο.

A6) Ζωγραφική με καλαμάκι: αφήνουμε, είτε με πινέλο είτε με ένα σταγονόμετρο, στο χαρτί σταγόνες υδροχρώματος σε κανονική αραίωση, σε διάφορες αποχρώσεις. Μετά φυσάμε μέσα από ένα καλαμάκι, οι σταγόνες ανοίγουν προς διάφορες κατευθύνσεις και οι γραμμές που σχηματίζονται μπαίνουν η μια πάνω στην άλλη δίνοντας ένα εντυπωσιακό αποτέλεσμα.

A7) Ζωγραφική με κηλίδες: στην κορυφή του χαρτιού μας με ένα σταγονόμετρο ή πινέλο αφήνουμε σταγόνες υδροχρώματος σε κανονική αραίωση και σε διάφορα χρώματα. Σηκώνουμε το χαρτί και οι σταγόνες αρχίζουν να κυλούν αφήνοντας χρωματιστές γραμμές. Αν επαναλάβουμε την διαδικασία τοποθετώντας στο ίδιο χαρτί σταγόνες διαφορετικών χρωμάτων, θα έχουμε ένα εντυπωσιακό αποτέλεσμα, καθώς αναμειγνύονται οι γραμμές με τα διαφορετικά χρώματα.

B) Με λαδοπαστέλ

-**Τεχνική scraffito:** γεμίζουμε ένα χαρτί ή χαρτόνι με περιοχές βαμμένες με λαδοπαστέλ σε διαφορετικές ανοιχτόχρωμες αποχρώσεις. Από κάτω περνάμε μια στρώση σκουρόχρωμο λαδοπαστέλ, ώστε να καλυφθούν τα προηγούμενα χρώματα. Μετά ζωγραφίζουμε, χαράζοντας ή ξύνοντας με ένα καρφί ή κλειδί ή καλαμάκι από σουβλάκι ή το πίσω μέρος του πινέλου μας, και αποκαλύπτεται η ζωγραφιά μας χρωματιστή ή σε σκούρο φόντο. Αυτή η τεχνική μπορεί να εφαρμοστεί και με τέμπερα, αν, αντί για σκούρο λαδοπαστέλ, περάσουμε το βαμμένο χαρτί μας με σκουρόχρωμη τέμπερα, την αφήσουμε να στεγνώσει και μετά την ξύσουμε.

Ζωγραφική με scraffito

53

-**Μείξεις χρωμάτων:** οι μείξεις χρωμάτων με λαδοπαστέλ μπορεί να γίνουν με τα δάχτυλα ή με ένα βαμβάκι ή πανί.

-**Λαδοπαστέλ και νέφτι:** αν απλώσουμε λαδοπαστέλ στο χαρτί και περάσουμε από πάνω μια στρώση νέφτι με πινέλο αναμειγνύοντας τα χρώματα, δίνεται η εντύπωση λαδομπογιάς.

Γ) Κηροπαστέλ

Ζωγραφίζουμε με κηροπαστέλ και τσαλακώνουμε το χαρτί με την ζωγραφιά. Ανοίγουμε το χαρτί και περνάμε τη ζωγραφιά με υδρόχρωμα. Το αποτέλεσμα θα είναι η ζωγραφιά να μοιάζει σαν να έχει ραγίσει.

Ζωγραφική με λαδοπαστέλ

52

Δ) Παστέλ

-**παστέλ σε βρεγμένο χαρτί**: βρέχουμε ένα χαρτόνι με σφουγγαράκι ή πινέλο και ζωγραφίζουμε με παστέλ (κιμωλίες). Τα χρώματα θα βγουν πολύ πιο ζωηρά. Το ίδιο αποτέλεσμα θα έχουμε, αν ζωγραφίσουμε σε στεγνό χαρτί ή χαρτόνι με βρεγμένες κιμωλίες.

-**σκόνη παστέλ**: ξύνουμε παστέλ και απλώνουμε την σκόνη με βαμβάκι ή τα δάχτυλα.

Τα αποτελέσματα των τεχνικών ζωγραφικής δεν εξαρτώνται μόνο από τον τρόπο που θα χρησιμοποιήσουμε ή θα αναμείξουμε τα διάφορα είδη χρώματος, αλλά από την επιφάνεια, πάνω στην οποία θα ζωγραφίσουμε. Έτσι, επιφάνειες με διαφορετική υφή μας δίνουν διαφορετικά αποτελέσματα. Μπορούμε να πειραματιστούμε εφαρμόζοντας τις ίδιες τεχνικές σε διαφορετικές επιφάνειες, όπως σε διάφορα είδη υφασμάτων και χαρτιού, σε χαρτοκιβώτια, πέτρες ακανόνιστου σχήματος, βότσαλα χοντρά, ξύλα, σανίδες, φλοιούς δέντρων, σε επιφάνειες περασμένες με γύψο, κεραμίδια, τούβλα, πλαστικές λαδοπαστέλ κ.α.

Είναι πολύ ενδιαφέρον να δούμε τα αποτελέσματα αυτών των τεχνικών ζωγραφίζοντας σε διαφορετικά επιφάνειες, γιατί έτσι θα μάθουν τα παιδιά να διακρίνουν και τις ιδιότητες των υλικών (απορροφητικό, μη απορροφητικό κτλ.)

7. Δραστηριότητες

7.1. Δραστηριότητα 1

Πειραματισμός

Στην αρχή της σχολικής χρονιάς μετά την επιλογή του θέματος της ειδικής θεματικής ενότητας, το χωρισμό σε υποερωτήματα και ομάδες, ήρθαμε σε επαφή με τα είδη χρωμάτων και κάποιες τεχνικές ζωγραφικής.

Στην αρχή ζωγραφίσαμε με ξυλομπογιές ελεύθερο σχέδιο. Πειραματιστήκαμε με τέμπρες και φτιάξαμε παιδικά σχέδια όπως σπιτάκια, караβάκια, πεταλούδες, δεντράκια, καρδούλες κ.α. Μάθαμε την τεχνική με το καλαμάκι. Ρίξαμε σταγόνες στο χαρτί και τις φουσούσαμε μέχρι να απλωθούν και να καλύψουμε την επιφάνεια. Το υλικό που χρησιμοποιήσαμε ήταν τέμπρες που τις είχαμε αναμίξει με νερό.

Πειραματιστήκαμε με το κερί και σχεδιάσαμε διάφορα σχέδια. Συγκεκριμένα ζωγραφίσαμε με κερί κάποια σχέδια π.χ. λουλουδάκια και στη συνέχεια περάσαμε από πάνω χρώμα με τέμπρες. Έτσι εμφανίστηκε το σχέδιο που είχαμε κάνει με το κερί.

Δουλέψαμε την τεχνική της μαγικής εικόνας. Ρίξαμε στο χαρτί σταγόνες διάφορων χρωμάτων από τέμπρες, διπλώσαμε το χαρτί και το τρίψαμε, με αυτό τον τρόπο δημιουργήθηκε μια μαγική εικόνα από χρώματα.

7.2. Δραστηριότητα 2

Διδακτική επίσκεψη στη Παπαχριστοπούλειο Βιβλιοθήκη Αμαλιάδας

Στις 5/02/13 πραγματοποιήσαμε εκπαιδευτική επίσκεψη στην δημοτική βιβλιοθήκη Αμαλιάδας. Στο χώρο της στεγάζεται το τμήμα ζωγραφικής του Δήμο Ήλιδας. Μας δέχτηκε ο υπεύθυνος ζωγράφος του τμήματος και μας ξενάγησε στο χώρο.

Μας ενημέρωσε για τις τεχνικές του σχεδίου, πώς να κάνουμε ένα πρόσωπο, ένα αντικείμενο, με διαφορετικά υλικά.

Στην συνέχεια χωριστήκαμε σε ομάδες και ασχοληθήκαμε με διαφορετικές τεχνικές η κάθε μια.

Η πρώτη ομάδα ασχολήθηκε με την ζωγραφική προσώπου. Βλέποντας μια εικόνα προσπάθησε να την αναπαραστήσει χρησιμοποιώντας τέμπρες. Το αποτέλεσμα με την βοήθεια του ειδικού ήταν εξαιρετικό.

Η δεύτερη ομάδα ασχολήθηκε με την αναπαράσταση αντικειμένων. Βλέποντας το αντικείμενο προσπάθησε να το αποδώσει μετρώντας τις διαστάσεις στην αρχή, μετά το σχεδίασε και στο τέλος το ζωγράφισε χρησιμοποιώντας νερομπογιές .

Η τρίτη ομάδα ασχολήθηκε με την αναπαράσταση μιας παραδοσιακής στολής. Βλέποντας την στολή έφτιαξε το περίγραμμα, όπως της έδειξε ο υπεύθυνος και το ζωγράφισε με τέμπρες. Πειραματίστηκε με τα χρώματα, έκανε τις σκιές του προσώπου και της φούστας. Την δυσκόλεψε ιδιαίτερα η απόδοση των μαλλιών [πλεξίδες]. Η συμβολή του ζωγράφου την βοήθησε όχι απλώς να φτιάξει το σχέδιο των μαλλιών αλλά και να βρει εναλλακτικούς τρόπους .

Φεύγοντας από την επίσκεψη μείναμε ευχαριστημένες με το αποτέλεσμα παρόλο που στην αρχή είμαστε αγχωμένες για το αν θα τα καταφέρουμε. Επίσης μείναμε ευχαριστημένες από τον υπεύθυνο γιατί ήταν πολύ φιλικός μαζί μας και πολύ συγκεκριμένος στις πληροφορίες που μας έδωσε για την ζωγραφική.

Επειδή το αποτέλεσμα της δουλειάς μας ήταν καλό και έμεινε ευχαριστημένος μας προσκάλεσε να επισκεφτούμε και πάλι το χώρο για να μας δείξει καινούργιες τεχνικές.

7.3. Δραστηριότητα 3

Ζωγράφισμα τοίχου αίθουσας Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων

Την Παρασκευή 19 -04-2013, 2^η και 3^η ώρα , στη διάρκεια της Ειδικής Θεματικής Δραστηριότητας, ήρθε στο σχολείο μας ο κ^{ος} Kristo Derfin Hasa, υπεύθυνος του τμήματος ζωγραφικής της Δημοτικής βιβλιοθήκης Αμαλιάδας. Με την βοήθειά του σχεδιάσαμε στον έναν τοίχο της Γ ' τάξης του τμήματος των βοηθών Βρεφονηπιοκόμων το εξώφυλλο από το αναγνωστικό της πρώτης τάξης του Δημοτικού του ΟΕΔΒ, έκδοσης 1965.

Μας έφτιαξε το περίγραμμα και μετά μας βοήθησε να το ζωγραφίσουμε. Μας έδειξε πώς να κάνουμε μίξη χρωμάτων για να δημιουργούμε ένα καινούριο χρώμα. Μαζί του φτιάξαμε μια απόχρωση του μπεζ, την οποία χρησιμοποιήσαμε στο πρόσωπο των παιδιών της εικόνας μας, μια απόχρωση του πράσινου για το γρασίδι, μια απόχρωση του μπλε για τον ουρανό.

Ωστόσο εκείνο που μας ενθουσίασε ήταν ο τρόπος με τον οποίο μας έδειξε ότι μπορούμε να δημιουργήσουμε σκιές στα πρόσωπα και τα σώματα των παιδιών της ζωγραφιάς μας!

Όμως αντιμετωπίσαμε και αρκετές δυσκολίες. Πρώτη δυσκολία ήταν το ζωγράφισμα του κάτω μέρους της εικόνας, αφού έπρεπε να ζωγραφίσουμε μέχρι το πάτωμα χωρίς να υπάρχει χώρος και άνεση για την κίνηση των πινέλων.

Η δεύτερη δυσκολία που αντιμετωπίσαμε ήταν κατά την προσπάθειά μας να αποδώσουμε την έκφραση των προσώπων.

Η τρίτη δυσκολία είχε να κάνει με την ποσότητα του χρώματος που χρησιμοποιούσαμε. Συχνά η ποσότητα ήταν αρκετή και μας «έτρεχε» . Έπρεπε λοιπόν να προσέξουμε να μην λερώσουμε τα σημεία που είχαμε ήδη ζωγραφίσει.

Τελικά το αποτέλεσμα ήταν πολύ ωραίο και νιώσαμε υπερήφανες για την προσπάθειά μας...!

8. Επίλογος

Από την έρευνα αυτή μάθαμε με τι υλικά μπορούμε να ζωγραφίσουμε, τα είδη χρωμάτων και τις τεχνικές . Επίσης μάθαμε να δουλεύουμε ομαδικά, να συνεργαζόμαστε , να δίνουμε συμβουλές η μία στην άλλη και να σκεφτόμαστε για να δημιουργούμε ένα ωραίο αποτέλεσμα. Μάθαμε να βρίσκουμε πληροφορίες από ποικίλες πηγές (διαδίκτυο, βιβλία, εκπαιδευτικές επισκέψεις) Αποχτήσαμε γνώσεις και δεξιότητες .

9. Βιβλιογραφία

Δήμου, Γ. (1994) **Η Αισθητική Αγωγή Στο Σχολείο**, Αθήνα, Εκδ Κορφή

Καλούρη – Αντωνοπούλου, Ρ. (1999) **Αισθητική Αγωγή**, Εκδ Έλλην

Κακίση – Παναγγοπούλο, Λ. (1994) **Και όμως ζωγραφίζουν**, Αθήνα, Εκδ Δελφοί

Μανέτα ,Μ. Σκουμύδη, Σ. (2001) **Μέθοδοι δημιουργικής απασχόλησης & Τεχνικά εποπτικά μέσα**, Αθήνα , ΟΕΔΒ

Μερεντιέ, Φλοράνς. (1981) **Το παιδικό σχέδιο**, Αθήνα, Εκδ. Υποδομή

10.Παράρτημα

10.1. Τέμπρες

10.2. Με καλαμάκι

10.3. Σφραγιδες

10.4 Με κερι

10.5. Πουαντιγισμός

10.6.Λαδοπαστέλ

10.7. Διδακτική Επίσκεψη

10.8. Ζωγράφισμα τοίχου αίθουσας Βοηθών Βρεφονηπιοκόμων

